

Jan Lind
Administrativa avdelningen
Telefon: 08-508 264 71
jan.s.lind@stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden 2012-08-23

Energiplan för Stockholm. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden besvarar stadsbyggnadsnämndens remiss av samrådsförslaget Energiplan för Stockholm, med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Krister Schultz

Ann-Charlotte Bergqvist

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att genomföra samråd om ett förslag till ny energiplan för Stockholm enligt lagen om kommunal energiplanering tillika ett tematiskt tillägg till stadens översiktsplan. Samrådet genomförs under tiden 1 juni till 31 augusti 2012.

Förslaget till ny energiplan är inte ett handlings- eller åtgärdsprogram för att minska utsläpp och energianvändning utan mer en övergripande strategisk plan som utvecklar översiktsplanens skrivningar och planeringsinriktningar.

Exploateringskontoret inriktar sitt svar på frågan om vilken omfattning, inriktning och status stadens energiplan bör ha.

Kontoret anser att planen bör koncentreras och inriktas på de frågor som är kopplade till tillförsel, distribution och användning av energi i staden, dvs. en energihushållningsplan. Inriktningen bör alltså gälla hur energiförsörjningssystemet

behöver ställas om för allt energisnålare bebyggelse. Vidare bör kraftvärme-produktion analyseras och beskrivas bättre.

Exploateringskontoret vidhåller dåvarande markkontorets uppfattning att energiplanen endast bör ges status som ett av stadens underlag när budgeten upprättas. Den nya energiplanen ska alltså på samma sätt som den nuvarande planen inte ges status av stadsövergripande styrdokument och därmed inte rikta sig direkt till nämnder och bolag.

Sådana krav som staden ställer i egenskap av markägare, vid markanvisningar och i exploateringsavtal, och som föreslås tas upp i en av energiplanens planeringsinriktningar, är enligt kontorets mening felaktigt att formalisera i en översiktsplan enligt plan- och bygglagen. Markanvisningsprocessen ligger inom exploateringsnämndens reglementsenliga ansvarsområde och styrs av den markanvisningspolicy som exploateringsnämnden har att besluta om.

Istället för att ytterligare tynga stadens samling av stadsövergripande styrdokument inom miljöområdet och dessutom införa allt fler sektorsprogram i översiktsplanen, vore det mer naturligt att staden verkar för att den inaktuella lagstiftningen om kommunal energiplanering upphävs eller åtminstone aktualiseras.

Bakgrund

Kommunfullmäktige godkände i mars 2010, vid samma tillfälle som Översiktsplanen antogs, en av stadsbyggnadsnämnden framtagen "Energiplan för Stockholm 2008". Stadsbyggnadsnämnden fick samtidigt i uppdrag att arbeta fram en ny energiplan för Stockholm med anledning av antagande av översiktsplanen, den regionala utvecklingsplanen, Stockholms stads miljöprogram och stadens signering av Covenant of Mayors-avtalet.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 10 maj 2012 att genomföra samråd om ett förslag till ny energiplan för Stockholm. Samrådet genomförs under tiden 1 juni till 31 augusti 2012.

Samrådsförslaget har remitterats till 19 av stadens nämnder och bolag samt länsstyrelsen, landstinget, Stockholms Byggmästareförening, Fastighetsägareföreningen Stockholm och Hyresgästföreningen Stockholm. Vidare har stadens 10 grannkommuner beretts tillfälle att lämna synpunkter.

Ärendet

Ärendet gäller samråd om ett förslag till ny energiplan för Stockholm enligt lagen om kommunal energiplanering tillika ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Energiplanens bakgrund

Stadsbyggnadskontoret anger att enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439, med ändringar 1998) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Planen ska antas av kommunfullmäktige. Formen och omfattningen av planen är inte reglerad. Energimyndigheten är tillsynsmyndighet för kommunal energiplanering men uppges inte utöva kontroll eller tillsyn av sådana planer.

Förutsättningarna för kommunal energiplanering har enligt stadsbyggnadskontoret förändrats med avregleringen av energimarknaden och lagstiftningen har inte anpassats därefter. Stadsbyggnadskontoret föreslår därför att energiplanen, förutom att vara en energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering, också ska vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Energifrågorna har stor betydelse för att begränsa påverkan på klimatet. Stadsbyggnadskontoret framhåller att det nu presenterade förslaget till ny energiplanen trots detta är inte ett handlings- eller åtgärdsprogram för att minska utsläpp och energianvändning utan en mer övergripande strategisk plan som utvecklar översiktsplanens skrivningar och planeringsinriktningar. Energiplanens strategier och planeringsinriktningar ska enligt stadsbyggnadskontoret följa strategierna i två kommande tematiska tillägg, Arkitektur Stockholm och den Gröna Promenadstaden.

Syftet anges också vara att utgöra ett kunskapsunderlag som redovisar stadens långsiktiga utmaningar inom energiområdet.

Andra program som tar upp energifrågorna

Staden har ett nytt miljöprogram för åren 2012-2015 som godkändes av kommunfullmäktige i januari 2012. Parallellt med energiplanen har miljöförvaltningen på stadsledningskontorets uppdrag reviderat den åtgärdsplan för klimat och energi som är en del av stadens åtagande enligt det europeiska Covenant of Mayors, borgmästaravtalet. Åtgärdsplanen konkretiserar de åtgärder som behöver vidtas av stadens förvaltningar och bolag för att nå delmålen i miljöprogrammet som rör energi och klimat. Åtgärdsplanen kommer enligt stadsbyggnadskontoret att behandlas av kommunstyrelsen i juni 2012.

Energiplanens omfattning och innehåll

I översiktsplanen Promenadstaden anges en av de stora utmaningarna vara att bli en fossilbränslefri stad till år 2050.

Energiplanen inleds med en genomgång av de mål för klimat- och energiarbetet som staden har att relatera till och utvecklar översiktsplanens vision om den fossilbränslefria staden genom att diskutera förutsättningarna att nå målen. Planens första del föreslås innehålla följande fyra övergripande strategier för en hållbar energianvändning.

- Minska energianvändningen i alla sektorer
- Effektivisera bränsleresurserna
- Effektivare sätt att lagra energi
- Uppmuntra en hållbar livsstil genom smarta lösningar

Energiplanens andra del är indelad i tre avsnitt som avslutas med ett antal plane-ringsinriktningar enligt följande.

ENERGISEKTORN

- Stadens energiförsörjning måste tryggas
- Fjärrvärmens byggs ut och blir mindre fossilbränsleberoende
- Öka biogasproduktionen
- Stimulera lokalt producerad energi i ett integrerat värmesystem

TRANSPORTSEKTORN

- Planera för ett hållbart resande
- Satsa på en ökning av alternativa drivmedel och bilinnehav
- Energisnåla transportlösningar bör främjas
- Godstransporternas energieffektivitet bör ökas
- Forsätt satsa på fler miljöbilar

BEBYGGELSESEKTORN

- Planera för en tät stadsstruktur
- Integrera energifrågor tidigt i program, planläggning och markanvisning
- Energieffektivisering i bebyggelsebeståndet ett måste
- Fler energieffektiva hus med god arkitektur och integrerade värmesystem
- Öka konkurrensen i fjärrvärmes

Fortsatt process

Efter samrådet och eventuella revideringar ska energiplanen ställas ut under 2 månader. Därefter avses energiplanen behandlas av kommunfullmäktige för att sedan vara en del av översiktsplaneringen och aktualiseras varje mandatperiod.

För en närmare redovisning hänvisas till stadsbyggnadsnämndens protokollsutdrag, stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande och samrådsförslaget i bilaga 1-3.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret inriktar sina synpunkter framförallt på frågan om vilken omfattning, inriktning och status stadens energiplan bör ha. Kontoret utgår från att andra remissinstanser granskar energiplaneförslagets överensstämmelse med stadens redan beslutade miljöprogram. Kontoret inleder med belysning av den nu gällande energiplanens inriktning och status.

Nu gällande energiplan

Den nu gällande energiplanen för Stockholm 2008 godkändes av kommunfullmäktige den 15 mars 2010 samtidigt som den nu gällande översiktsplanen antogs.

Exploateringskontoret vill nämna att dåvarande markkontoret dessförinnan hade framfört¹ bl.a. att den kommuninterna samordning och styrning som det här gäller borde komma till uttryck i stadens kommande budgetar och integrerade ledningssystem i stället för att upprätta en ny energiplan som snart kan vara inaktuell. Om en separat energiplan ändå ansågs nödvändig att upprätta borde den enligt markkontoret ges status som ett av stadens underlag när budgeten upprättas. Planen borde alltså inte rikta sig direkt till nämnderna och inte heller inrymma ofinansierade åtgärder som stadens nämnder förutsätts genomföra.

Den av fullmäktige 2010 efter remissbehandlingen godkända och nu gällande energiplanen tar främst sikte på sådana frågor där staden själv har rådighet eller inflytande. Planens sammanfattning anger att stadens energiarbete ska inriktas på bl.a. 12 uppräknade strategiska frågor.

I energiplanen erinras också om stadens år 2005 inledda arbete² för att minska antalet styrdokument och minska deras detaljstyrning. Vidare anges att energiplanens roll som underdokument till översiktsplanen gör att den får en naturlig koppling till ett gällande styrdokument och härigenom en naturlig inordning bland stadens styrdokument.

¹ Tjänsteutlåtande 2006-05-02

² KS utl. 2005:73

Energiplanen är följaktligen inte upptagen i budgetens förteckning över stadens gällande stadsövergripande styrdokument.

Det finns redan andra styrdokument inom energi- och klimatområdet

Som stadsbyggnadskontoret framhåller finns det redan andra program i staden som tar upp energi- och klimatfrågorna. Framförallt handlar det om det tidigare i år av fullmäktige beslutade miljöprogrammet för 2012-2015³. Programmet utgör ett stadsövergripande styrdokument, är integrerat i stadens system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, ILS, och ska genomföras av stadens samtliga nämnder och bolag. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen.

Dessutom har miljöförvaltningen på stadsledningskontorets uppdrag just reviderat den åtgärdsplan för klimat och energi som är en del av stadens åtagande enligt det av finansborgarrådet i februari 2009 undertecknade europeiska borgmästaravtalet Covenant of Mayors. Rapporten Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi 2012-2015 med utblick till 2030, föreslås bli godkänd av kommunstyrelsen den 20 juni 2012. I kommunstyrelsens utlåtande härom den 24 maj 2012 anges bl.a. att planen redogör för vad staden skulle kunna göra för att nå ett utsläppsmål om 3,0 ton växthusgaser per person och år genom att presentera en katalog av, enligt föredragande borgarrådet, mer eller mindre realistiska åtgärder. Det är enligt utlåtandet samtidigt viktigt att understryka att det av kommunfullmäktige beslutade miljöprogrammet ligger som grund för stadens miljöarbete.

Redan mot den bakgrunden framstår det enligt exploateringskontoret tveksamt om det överhuvudtaget finns något verkligt behov av ytterligare en kommunal energiplan. Det kan knappast vara antalet styrdokument inom miljöområdet som avgör om stadens miljömål nås. Fler styrdokument riskerar snarare att leda till mer miljöbyråkrati än verkliga miljöförbättringar.

Eftersom det finns en lagstiftning om att varje kommun ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi, synes det fortfarande inte kunna ifrågasättas att staden regelbundet upprättar en sådan energiplan. Frågan är dock vilken omfattning, inriktning och status som energiplanen bör ges.

Den nya energiplanens omfattning och inriktning

Det dokument som nu är framtaget är en blandning av beskrivningar av redan beslutade principer och strategier för energi och planering. Det finns också

³ KF 2012-01-30, KS utl. 2011:171

beskrivningar av generella principer som inte landar i planeringsstrategier för Stockholm. Planen skulle enligt exploateringskontoret istället behöva koncentreras och inriktas på de frågor som är kopplade till tillförsel, distribution och användning av energi i Stockholms stad, dvs. en energihushållningsplan.

Målmatriken på sidan 13 är dock en bra sammanfattning av alla de klimat- och energimål som är styrande för Stockholms stad.

I avsnittet om transporter beskrivs både åtgärder kopplat till trafikplanering samt åtgärder för energiförsörjningen av transportsystemet. Ur ett energihushållningsperspektiv är det naturligtvis intressant att nämna trafikhierarkins komponenter – dvs. att i första hand minimera antalet transporter, därefter att främst använda alternativa färdmedel än bil och slutligen att för de biltransporter som ändå måste göras bör förnybara bränslen och el användas i så hög grad som möjligt. Energiplanen behöver egentligen bara peka på dessa principer och hänvisa till förslaget till framkomlighetsstrategi som hanterar alla de principer som redovisas under planeringsinriktningar.

Avsnittet om bebyggelsesektorn innehåller krav på stadens verksamheter som inte är motiverat varken i en energiplan eller i en översiktsplan. Vad som är intressant att belysa är vad som händer med energiförsörjningssystemet i Stockholm när det börjar byggas hus med motsvarande passivhusnivå; vilka anpassningar krävs och hur ska staden agera i nya stadsutvecklingsprojekt. Komponenter som bör hanteras och belysas är fjärrvärmeförsörjningen och behov av anpassning av detta system i och med lägre energibehov i nya områden. Värmelagring, solvärme, att tillvarata spillvärme m.m. är exempel på komponenter som får ökad betydelse. I de planeringsinriktningar som redovisas för bebyggelsesektorn saknas resonerang om viktiga principer för energihushållningen av bebyggelsen i Stockholm.

Inriktningen bör alltså gälla hur energiförsörjningssystemet behöver ställas om för denna nya energisnåla bebyggelse. Det handlar bl.a. om lågtemperatursystem som dels kan ta emot värme från solpaneler men också försörja lågenergihusen under de kalla perioderna. Att gå in på hur stadens markanvisningar görs är inte relevant i detta avseende – fullmäktige har redan beslutat om höga krav vid markanvisningar. Det är också tveksamt om planförslagets påstående att särskilda krav kan ställas i exploateringsavtal för privat mark, har stöd i lag.

I en energiplan är det också viktigt att redogöra för kraftvärmeproduktion och dess nyttor – att man producerar el samtidigt som man producerar värme vilket innebär ett effektivare utnyttjande av bränslet. Enligt Svensk fjärrvärme blir normalt 30-

50 procent av den energi som tillförs elenergi och resten värme. Oavsett bränsle tas hela 90 procent av energin i bränslet tillvara genom kraftvärme. Kraftvärme-produktionen är bara omnämnd men inte vidare analyserad och beskriven i planen.

Den nya energiplanens föreslagna status

Stadsbyggnadskontoret anger nu, på samma sätt som i den gällande energiplanen, att förutsättningarna för kommunal energiplanering har förändrats med avregleringen av energimarknaden och att lagstiftningen inte har anpassats därefter. Därför föreslår stadsbyggnadskontoret att energiplanen, förutom att vara en energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering, också ska vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Stadsbyggnadskontoret uppger att ett tillägg till översiktsplanen behandlar en fråga som inte tagits upp tidigare eller behandlats tillräckligt utförligt i kommunens översiktsplan. Sådana tematiska tillägg gäller hela kommunen och anges innebära att man gör avvägningar mellan olika allmänna intressen. På så sätt kopplas enligt stadsbyggnadskontoret också energiplanen tydligare till den fysiska planeringen.

Någon ytterligare motivering till den föreslagna statusförändringen av energiplanen ges inte. Det hade varit naturligt att grunda eventuella förändringar på åtminstone en utvärdering av den nu gällande energiplanen. Stadsbyggnadskontoret lämnar inte heller någon närmare beskrivning av konsekvenserna av att göra energiplanen till en del av stadens översiktsplan.

Den nu gällande energiplanen tar som nämnts främst sikte på stadens eget agerande i frågor där staden själv har rådighet eller inflytande. Den föreslagna nya energiplanen har alltså högre ambitioner i och med att den inte som hittills bara ska utgöra ett underlag till översiktsplanen utan föreslås få status av översiktsplan enligt plan- och bygglagen.

En översiktsplan är visserligen inte juridiskt bindande. Men eftersom översiktsplanen och dess eventuella tematiska tillägg är vägledande t.ex. när kommunen upprättar detaljplaner och prövar bygglov kan ett av fullmäktige beslutat tillägg i praktiken få stor tyngd och betydelse inte bara för stadens egna exploaterande och byggande nämnder och bolag utan även för alla andra byggherrar, fastighetsägare m.fl. Även om föreslagna planeringsinriktningar m.m. i flera fall är tämligen allmänt hållna kan de tolkas och tillämpas på många olika sätt.

När översiktsplanen antogs fick stadsbyggnadsnämnden m.fl. i uppdrag att se över olika sektorsprogram

Exploateringskontoret vill erinra om att varken i 2008 års samrådsförslag till ny översiktsplan eller i den av kommunfullmäktige i mars 2010 antagna översiktsplanen sägs något om att översiktsplanen skulle vara otillräcklig i något stadsövergripande avseende och därför skulle behöva kompletteras med tematiska tillägg.

Exploateringskontoret hade således i sitt översiktsplaneyttrande⁴ inga invändningar mot att byggnadsordningen, som var en del av tidigare Översiktsplan 99 och angav förhållningssätt till stadens karaktärsdrag, togs bort ur översiktsplanen utan konstaterade att förslaget till ny översiktsplan är mer koncentrerat och överskådligt än tidigare översiktsplaner, som tenderat att bli väldigt omfattande.

Vidare påtalade kontoret att en vart fjärde år aktualitetsprövad översiktsplan bör vara just översiktlig, inte lyfta fram vissa allmänna intressen mer än andra utan beskriva alla allmänna intressen men lämna öppet för mer detaljerade avvägningar i samband med att olika förändrings- och utbyggnadsbehov så påkallar.

När den nya översiktsplanen behandlades av kommunfullmäktige⁵ uttalades att byggnadsordningen endast utgör ett planeringsunderlag till den nya översiktsplanen. Stadsbyggnadsnämnden fick då i uppdrag att i samverkan med andra berörda parter göra en översyn av byggnadsordningen och föreslå i vilken utsträckning den bör bearbetas och vilken status en reviderad byggnadsordning bör få i förhållande till andra styrdokument.

Också energiplanen angavs vara underordnad översiktsplanen och stadsbyggnadsnämnden fick i uppdrag att revidera även den med anledning av antagande av översiktsplanen, den regionala utvecklingsplanen, stadens miljöprogram samt stadens signering av Covenant of Mayors-avtalet.

Dessutom fick stadsbyggnadsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden i uppdrag att i samverkan med andra berörda parter utveckla parkprogrammet och ta fram metoder för planering och utveckling av parker och grönområden med fokus på hur fler stockholmare ska få möjlighet att utnyttja stadens gröna miljöer samtidigt med en kraftig befolkningsökning och nybyggande.

⁴ Tjut 2009-01-12

⁵ KS utl. 2010:26

Exploateringskontorets syn på förslaget att göra energiplanen till tematiskt tillägg till översiktsplanen

Exploateringskontoret anser att det i flera fall är svårt att förstå huruvida energiplanens förslag riktar sig till enbart staden själv eller även avser externa aktörer. I början av planen anges att "När alla verksamheter inom stadens geografiska avgränsning avses används namnet Stockholm. Begreppet staden syftar på de kommunala verksamheterna." Denna tydliga distinktion har dock inte genomförts konsekvent i planen. Det står trots denna otydlighet klart att många av energiplanens förslag främst riktas mot stadens egna nämnder och bolag.

Exploateringskontoret anser för det första att det är direkt olämpligt att styrdokument riktade till stadens egna nämnder och bolag upprättas med stöd av plan- och bygglagen och i enlighet med dess regelverk med utställningsförfarande m.m. Som dåvarande markkontoret framhöll innebär det bl.a. svårigheter att hålla styrdokumentet aktuellt. Det kan också ifrågasättas om det är lämpligt att stadsbyggnadsnämnden får ansvar för den övergripande energi- och miljöstyrningen i staden vilket blir en av följderna av att inordna stadens direktiv härom i översiktsplanen.

Exploateringskontoret vidhåller för det andra dåvarande markkontorets uppfattning att energiplanen endast bör ges status som ett av stadens underlag när budgeten upprättas. Den nya energiplanen ska alltså på samma sätt som den nu gällande energiplanen inte ges status av stadsövergripande styrdokument och därmed inte rikta sig direkt till nämnder och bolag.

Sådana krav som staden ställer i egenskap av markägare, vid markanvisningar och i exploateringsavtal, och som föreslås tas upp i en av energiplanens planeringsinriktningar, är enligt kontorets mening felaktigt att formalisera i en översiktsplan enligt plan- och bygglagen. Markanvisningsprocessen ligger inom exploateringsnämndens reglementsenliga ansvarsområde och styrs av den markanvisningspolicy som exploateringsnämnden har att besluta om. Exploateringsnämnden angav redan i sitt yttrande⁶ över Arkitektur Stockholm, ett tidigare förslag till tematiskt tillägg, att frågor om markanvisningsprocesser inte bör regleras i översiktsplanen.

Hur stadens nämnder och bolag ska uppträda i upphandlingssammanhang, som också tas upp i energiplaneförslaget, är ett annat exempel på en fråga som inte hör hemma i en översiktsplan. I stadens upphandlingspolicy⁷, som utgör ett stadsövergripande styrdokument och förvaltas av kommunstyrelsen och stadslednings-

⁶ Tjut 2011-09-14

⁷ KF 2007-03-26, KS utl. 2007:32

kontoret, anges redan att det är möjligt för staden att ställa krav på miljöhänsyn vid upphandlingar inom olika områden och att de miljökrav som ställs i stadens upphandlingar ska syfta till att uppnå målen i stadens miljöprogram.

I stället för att ytterligare tynga stadens samling av stadsövergripande styrdokument inom miljöområdet och dessutom införa allt fler sektorsprogram i översiktsplanen genom att ge även energiplanen status av översiktsplan enligt PBL, vore det mer naturligt att staden verkar för att den inaktuella lagstiftningen om kommunal energiplanering upphävs eller åtminstone aktualiseras. Ett sådant förslag väcktes för övrigt redan 1995 i stadsbyggnadskontorets och dåvarande finanskontorets utredning "Stadens energiplanering" som hade tillsatts med anledning av den då förestående elmarknadsreformen.

Fråga om eventuell miljöbedömning av energiplanen

Samrådet avser också frågan om det eventuella behovet av att göra en miljöbedömning. Stadsbyggnadskontorets slutsats är att behov av miljöbedömning av energiplanen, enligt miljöbalken, inte föreligger.

Efter en lagändring 2004 i miljöbalken 6 kap. 11 § anges att "När en myndighet eller kommun upprättar eller ändrar en plan eller ett program, som krävs i lag eller annan författning, skall myndigheten eller kommunen göra en miljöbedömning av planen, programmet eller ändringen, om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas."

Miljöbedömningsförfarandet inkluderar bl.a. upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning, myndighetssamråd om miljökonsekvensbeskrivningen och samråd med allmänheten m.fl. om miljökonsekvensbeskrivningen och planen. När planen antagits ska kommunen även redovisa bl.a. de åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Exploateringskontoret anser det svårt att bedöma behovet av angiven miljöbedömning bl.a. eftersom energiplanen, om den får status som översiktsplan, kan tolkas och tillämpas på många olika sätt. Planens konstaterande att energifrågorna har stor betydelse för att begränsa påverkan på klimatet tillsammans med planens avsikt att vara en övergripande strategisk plan som utvecklar översiktsplanens skrivelser och planeringsinriktningar synes dock inte kunna innebära annat än att "dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan".

Kontoret kan även konstatera att det i MKB-förordningen (1998:905) listas ett flertal obligatoriska kommunala planer och program vars genomförande alltid ska antas medföra en betydande miljöpåverkan om de anger förutsättningar för vissa kommande tillstånd. T.ex. en översiktsplan, en energiplan eller en avfallsplan. Detta torde såvitt exploateringskontoret kan bedöma innebära att energiplanen, även om den inte ges översiktsplanestatus, måste miljöbedömas enligt miljöbalken.

Slut